

MINISTERSTWO EDUKACJI I NAUKI

DEPARTAMENT KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Warszawa, 04 października 2021 r.

DKO-WEK.053.6.2021.AD

Szanowna Pani,

ustrój szkolny w Rzeczypospolitej Polskiej obejmuje obecnie:

- 8-letnią szkołę podstawową,
- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnią branżową szkołę pierwszego stopnia,
- 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- 2-letnią branżową szkołę drugiego stopnia,
- szkołę policealną.

Wskazana wyżej struktura szkolnictwa została przyjęta przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 z późn. zm.) i ukształtowała się po 1 września 2017 r. Podstawę zmian w systemie oświaty stanowiła dokonana wcześniej diagnoza stanu edukacji. Wskazywano w niej, że funkcjonujące dotychczas gimnazja, mające wspólny obwód ze szkołą podstawową będącą w zespole, osiągają lepsze efekty (mierzone edukacyjną wartością dodaną) niż gimnazja o podobnej charakterystyce, ale działające samodzielnie lub w zespołach z kilkoma szkołami podstawowymi. W ocenie badaczy mogło to być efektem przechodzenia całych zespołów klasowych i ograniczenia zakresu adaptacji uczniów do nowych warunków uczenia się. W takich przypadkach próg gimnazjalny nie wiązał się z jakąkolwiek selekcją.

Z wielu badań wynika, że selekcjonowanie uczniów do różnego typu szkół nie sprzyja ani podnoszeniu wyników ani wyrównywaniu szans.

Istotą przyjętych w 2016 r. rozwiązań było stworzenie spójnej i drożnej struktury organizacji szkół oraz wydłużenie okresu kształcenia i wychowania w jednej szkole i tej samej grupie rówieśniczej. Przyjęte rozwiązanie miało na celu ograniczenie konieczności częstej adaptacji uczniów do nowych warunków uczenia się (zmiana szkoły i grupy rówieśniczej), aby sprzyjać uzyskiwaniu lepszych efektów kształcenia. Przyczyną wprowadzonych zmian była również diagnoza ówczesnego stanu liceów ogólnokształcących i szkół zawodowych. Liceum było skrócone do praktycznie dwóch lat, zaś koncentracja na wybranych 2-4 przedmiotach rozszerzonych spowodowała, iż utraciło charakter szkoły ogólnokształcącej. W I klasie liceum miała miejsce kontynuacja edukacji gimnazjalnej, a kolejne półtora roku było niejako „kurselem przygotowawczym” do egzaminu maturalnego. Szkoły zawodowe, zwłaszcza zasadnicze, nie były atrakcyjne dla młodzieży (szkoły drugiego wyboru) i pochodziło z nich najwięcej bezrobotnych absolwentów - ze stopą bezrobocia ponad 40% w przypadku absolwentów szkół zasadniczych i ponad 30% w przypadku absolwentów technikum i szkół policealnych.

Zadania systemu oświaty oraz sposób ich realizacji, w tym ustrój szkolny, są uwarunkowane zmianami zachodzącymi w otoczeniu gospodarczo-społecznym, na które wpływają w szczególności: idea gospodarki opartej na wiedzy, globalizacja procesów gospodarczych i społecznych, mobilność gospodarcza i zawodowa, nowe techniki i technologie, a także wzrost oczekiwań pracodawców w zakresie poziomu wiedzy i umiejętności pracowników. **Pracodawcy oczekują, że w procesie kształcenia doskonalone będą nie tylko umiejętności merytoryczne w zakresie kwalifikacji czy też zawodu, ale również wiedza ogólna, kompetencje personalne i społeczne, które umożliwią sprostanie wyzwaniom zmieniającego się rynku pracy.**

Absolwenci szkół powinni posiadać odpowiednio szeroką wiedzę ogólną, a w przypadku absolwentów szkół zawodowych także wysokie kwalifikacje

zawodowe odpowiadające potrzebom współczesnego rynku pracy. Kształcenie powinno uwzględniać wszystkie te elementy, w tym treści dotyczące nowoczesnych technologii, kompetencje personalne i społeczne. **Absolwenci muszą mieć dostęp do różnorodnych ścieżek umożliwiających podnoszenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.**

W związku z propozycją zmian dotyczących zakresu egzaminów zewnętrznych uprzejmie wyjaśniam, że obecnie przeprowadzane są następujące egzaminy zewnętrzne: egzamin ósmoklasisty, egzamin maturalny, egzamin potwierdzający kwalifikacje w zawodzie, egzamin zawodowy i egzaminy eksternistyczne. Podstawę przeprowadzania egzaminów zewnętrznych stanowią wymagania edukacyjne zawarte w odpowiednich podstawach programowych. **Egzaminy sprawdzają, w jakim stopniu uczeń spełnia te wymagania.**

Celem wprowadzenia systemu egzaminów zewnętrznych było umożliwienie dokonywania oceny wiadomości i umiejętności uczniów i absolwentów według jednakowych kryteriów. Dzięki temu wyniki egzaminów zewnętrznych są porównywalne w skali ogólnopolskiej oraz są jednym ze wskaźników świadczących o efektywności kształcenia.

Egzaminy zewnętrzne pozwalają na zdiagnozowanie osiągnięć edukacyjnych uczniów, ocenę jakości oddziaływań edukacyjnych szkół oraz dają możliwości porównania wyników ucznia z wynikami pozostałej populacji uczniów danego rocznika - bez względu na miejsce edukacji ucznia. Spełniają również funkcję diagnostyczno-ewaluacyjną. Na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego są przygotowywane szczegółowe analizy poziomu opanowania wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Sprawozdania te, wraz z wynikami opracowywanymi dla każdej szkoły przez okręgowe komisje egzaminacyjne, są wykorzystywane przez szkoły do opracowania analiz wewnętrznych służących doskonaleniu nauczania.

Wyniki egzaminów zewnętrznych odzwierciedlają stopień przygotowania uczniów do kontynuacji nauki na kolejnym etapie kształcenia oraz stanowią ważne kryterium rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i na uczelnie. Dzięki nim rekrutacja zarówno do szkół ponadpodstawowych, jak i do szkół wyższych, odbywa się na przejrzystych zasadach.

Proponowane przez Panią ograniczenie zakresu egzaminów zewnętrznych nie znajduje uzasadnienia ze względu na wskazane wyżej funkcje jakie egzaminy te pełnią w systemie oświaty (nie tylko rekrutacyjne), ale także ze względu na fakt, że absolwenci szkół powinni mieć dostęp do różnych ścieżek kształcenia, możliwości ich swobodnego wyboru i ewentualnej zmiany. Wąski zakres egzaminu nie powinien przesądzać o ograniczeniu tych możliwości.

Odnosząc się do kwestii opieki nad niepełnoletnimi uczniami dojeżdżającymi do szkoły uprzejmie wyjaśniam, że ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) zawiera regulacje gwarantujące opiekę uczniom w drodze do i ze szkoły obwodowej. W pozostałych przypadkach odpowiedzialność za transport do i ze szkoły oraz bezpieczeństwo ucznia, do ukończenia przez niego lat 18, spoczywa na prawnych opiekunach dziecka zgodnie z odrębnymi przepisami. W ocenie Ministerstwa Edukacji i Nauki przyjmowanie kolejnych regulacji (powielających już istniejące rozwiązania) w omawianym zakresie nie jest zasadne.

Z poważaniem

Jacek Banaś
Dyrektor
/ – podpisany cyfrowo/